

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра права

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова вченої ради
01.11.2021
протокол № 9, п.7

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 01.11.2021 № 223

АЛЬТЕРНАТИВНІ СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ
ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«магістр» / master
Галузь знань	08 «Право» / «Law»
Спеціальність	081 «Право» / «Law»
Освітня програма	08 «Право» / «Law»

Розробник: Ірина Бахновська, кандидат юридичних наук, доцент

Гарант освітньої програми «Альтернативні способи вирішення спорів»: - Сухоребра Тетяна, доцент кафедри права ВТЕІ КНТЕУ, кандидат юридичних наук

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри права 11.10.2021 пр. № 14; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права протокол №11 від 22.11.2021.

Рецензенти:

Наталія Костюк, кандидат юридичних наук, доцент

Микола Пип'як, Генеральний директор юридичної фірми «Пип'як, Міллер та партнери»

Редактор: Фатеева Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 17.12.2021 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,86.
Обл.-вид. арк. 0,99. Тираж 5. Зам. № 490.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вивчення дисципліни є набуття здобувачем вищої освіти вмінь і навичок стосовно питань (проблем), що пов'язані з альтернативними (неюрисдикційними) формами припинення юридичних спорів і використання примирних процедур, з-поміж яких особливе місце займає медіація; досягнення таких ціннісних, зорієнтованих на майбутнє результатів, від яких по можливості виграли б усі учасники конфлікту. Альтернативне вирішення спорів передбачає активне використання сторонами юридичного конфлікту стратегії компромісу і (або) стратегії співпраці в управлінні юридичним конфліктом з метою узгодження їх інтересів, де медіатор зобов'язаний діяти в інтересах усіх учасників процесу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є способи альтернативного вирішення спору.

Завдання навчальної дисципліни «Альтернативні способи вирішення спорів» визначаються наступними чинниками: обізнаність з альтернативними способами вирішення юридичних конфліктів; здатність виокремлювати та аналізувати конфлікти, які можливо врегулювати позасудового тлумачення та правильне застосування юридичних норм, що регулюють суспільні відносини у сфері альтернативного вирішення справ; формування практичних навичок у застосуванні окремих моделей альтернативного вирішення спорів, зокрема, навичок з проведенням процедури медіації; ознайомлення з методикою застосування вивченого матеріала про медіацію в окремих сферах суспільних відносин (сімейних, господарських, трудових, адміністративно-правових, міжнародних), де медіація здійснюється на добровільних засадах – як щодо початку та тривалості процедури, так і щодо укладення остаточної угоди; формування у майбутніх фахівців належного рівня правосвідомості використання медіації в окремих сферах юридичної практики (в діяльності судді, адвоката, нотаріуса, прокурора, державного виконавця та приватного виконавця).

Вказана дисципліна призначена для формування у здобувачів освітнього ступеня «магістр» відповідно до освітньої програми «Право» наступні **компетентності:**

- **інтегральна компетентність:**
- Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права
- **Загальні компетентності:**
- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:**
- СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
- СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.
- СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.
- СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

- СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.
- СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
- СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.
- СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.
- СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.
- **Програмні результати навчання** здобувачів з навчальної дисципліни «Альтернативні способи вирішення спорів» полягають:
 - ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.
 - ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.
 - ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.
 - ПРН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

- ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.
- ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
- ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.
- ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.
- ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Зміст навчальної дисципліни «Альтернативні способи вирішення спорів» передбачає формування у студентів певний сукупність правових знань, що є передумовою успішної професійної діяльності.

Використанні різнопланові навчальні методи (лекція, дискусія, ситуативний аналіз (кейс-метод), моделювання (рольова гра), письмова робота), що надають змогу всім здобувачам зберегти зацікавленість і досягти цілей програми.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки магістрів, базується на вивченні таких дисциплін, як теорія держави і права, господарське, цивільне, сімейне, адміністративне, трудове право, кримінальне, цивільне процесуальне, кримінальне процесуальне право та ін.

Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Підсумковий контроль знань здобувачів передбачає у формі письмового екзамену. Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80 : 20, де 80 - максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 - максимальна оцінка за поточну роботу протягом семестру.

Якщо здобувач вищої освіти набрав упродовж семестру 75 балів та (або) більше, оцінка за екзамен йому може бути виставлена за результатом поточної успішності. Максимальна сума балів з навчальної дисципліни, яку отримує здобувач протягом семестру дорівнює 100 балам.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл

Теми	Кількість годин				Форми контролю
	всього	З них			
		лекції	практ.	СРС	
Тема 1. Альтернативні способи вирішення юридичних конфліктів як спосіб захисту прав, свобод та інтересів.	18	2	2	14	УО, ПО, Т, Р
Тема 2. Поняття, види та структура конфлікту.	18	2	2	14	УО, ПО, Т, Р
Тема 3. Посередництво як спосіб альтернативного вирішення спорів. Медіація як вид посередництва.	18	2	2	14	СУН, КТ, ІЗ
Тема 4. Учасники медіації.	18	2	2	14	УО, ІЗ, СУН
Тема 5. Медіатор (посередник) як професія. 5.1 Компетентності медіатора. 5.2 Техніки медіатора.	22	4	4	14	УО, ІЗ, СУН
Тема 6. Медіаційна процедура. 6.1 Загальна характеристика медіаційної процедури та премедіація . 6.2 Стадії медіації та постмедіація.	22	4	4	14	УО, ІЗ, СУН
Тема 7. Нормативне регулювання альтернативних способів вирішення спорів.	18	2	2	14	УО, , ІЗ, Т
Тема 8. Особливості альтернативних способів вирішення спорів в окремих сферах суспільних відносин. 8.1 Сімейна медіація. 8.2 Бізнес-медіація 8.3. Медіація в трудових відносинах. 8.4. Медіація в адміністративно-правових відносинах.	30	8	8	14	УО, ІЗ, СУН

Тема 9. Альтернативні способи вирішення спорів. в окремих сферах юридичної практики. 9. 1 Медіація в діяльності судді та адвоката 9.2. Медіація в діяльності нотаріуса, прокурора та державного виконавця і приватного виконавця.	16	4	4	8	УО, ІЗ, СУН
Разом	180/6	30	30	120	
Підсумковий контроль					екзамен

Умовні позначення:

УО – усне опитування;
 ПО – письмове опитування;
 Т – тестування;
 СУН – система управління навчанням в системі Moodle

Р – реферат;
 ІЗ – індивідуальне завдання;
 КТ – комп'ютерне тестування.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни (теми програми)

Тема 1. Альтернативні способи вирішення юридичних конфліктів як спосіб захисту прав, свобод та інтересів.

Альтернативні способи вирішення спорів: поняття, значення та місце в механізмі захисту прав та інтересів осіб. Становлення та розвиток інститутів альтернативних способів вирішення спорів. Виникнення та розвиток способів альтернативних способів вирішення спорів.

Виникнення та розвиток української моделі альтернативних способів вирішення спорів. Принципи та підходи до вирішення конфліктів та спорів. Способи та методи вирішення конфлікту: критерії вибору.

Класифікація способів АВС та сфера їхнього застосування. Третейський суд та арбітраж. Переговори. Фасилітація переговорів. Посередництво та його види. Відновне правосуддя та його форми. Дружнє врегулювання. Добрі послуги. Співвідношення способів альтернативного врегулювання спорів.

Тема 2. Поняття, види та структура конфлікту.

.....Поняття, види та структура конфлікту. Функції конфлікту. Динаміка конфлікту.. Діагностика конфлікту. Стратегії поведінки в конфлікті. Конфлікт крізь призму права. Історичні витоки альтернативного вирішення конфліктів (спорів). Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів. Основні види альтернативних способів вирішення спорів.

Тема 3. Посередництво як спосіб альтернативного вирішення спорів. Медіація як вид посередництва.

Поняття та характерні ознаки переговорів. Види, моделі та стилі переговорів. Ефективні тактики переговорного процесу. Особливості полеміки в переговорному процесі. Основні чинники переговорного процесу.

Переговорний процес та оформлення його результатів. Претензійний порядок врегулювання спорів як особливий вид переговорів. Поняття, значення та види посередництва як способу альтернативного вирішення спору. Фасилітація як вид посередництва. Консиліація як вид посередництва.

Медіація як вид посередництва. Поняття та характерні ознаки медіації. Медіація як окремий спосіб (механізм) вирішення конфліктів. Медіація: поняття, принципи та етапи. Правила медіації. Історія розвитку інституту медіації. Поняття медіації. Види медіації. Принципи медіації. Сфера застосування медіації. Правове регулювання медіації. Поняття та природа медіації. Принципи медіації. Види медіації. Моделі медіації.

Тема 4. Учасники медіації

Право на медіацію. Сторони медіації. Медіатор. Правовий статус медіатора. Вимоги щодо набуття статусу медіатора. Права медіатора. Обов'язки медіатора. Відповідальність медіатора. Інші учасники медіації.

Тема 5. Медіатор (посередник) як професія.

Медіатор як професія. Компетентності медіатора. Конфліктологічна компетентність медіатора. Комунікативна компетентність медіатора. Процедурна компетентність медіатора. Рефлексивна компетентність медіатора. Правова компетентність медіатора.

..... Техніки медіатора. Активне слухання. Невербальна комунікація. Постановка запитань. Перефразування. Робота з емоціями.

Тема 6. Медіаційна процедура.

Загальна характеристика медіаційної процедури. Премедіація. Стадії медіації. Підготовча стадія. Збір інформації та визначення тем для обговорення. Робота з інтересами та потребами сторін. Пошук та оцінка варіантів рішення.

Оформлення домовленостей. Початок процедури медіації. Проведення процедури медіації. Припинення процедури медіації. Договори за результатами медіації Постмедіація.

Тема 7. Нормативне регулювання альтернативних способів вирішення спорів.

Міжнародні стандарти медіації. Європейські стандарти медіації. Медіація в українському праві. Етичні засади медіації. Саморегулювання в медіаторській спільноті

Тема 8. Особливості альтернативних способів вирішення спорів в окремих сферах суспільних відносин.

Сімейна медіація. Медіація у спорах про розірвання шлюбу. Медіація у спорах про стягнення аліментів. Медіація у спорах про поділ майна подружжя. Медіація у спорах про шлюбний договір. Медіація у спорах про визначення походження дітей.

Медіація як спосіб вирішення цивільних спорів. Медіація у спорах про захист особистих немайнових прав фізичної особи. Медіація у спорах про право власності та інші речові права. Медіація у спорах про право інтелектуальної власності. Медіація у спорах, що виникають з договорів. Медіація у спорах про недоговірні зобов'язання. Медіація у спорах про спадкове право.

Бізнес-медіація. Медіація у договірних спорах. Медіація у переддоговірних, немайнових спорах. Медіація у майнових спорах. Медіація у спорах про право інтелектуальної власності. Медіація у справах про банкрутство.

Медіація у сфері корпоративного управління. Загальні положення про охорону і захист корпоративних прав. Спори, пов'язані з питаннями корпоративного управління. Переваги медіації як способу захисту корпоративних прав.

Медіація як позасудовий спосіб вирішення земельних спорів. Види земельних спорів. Розгляд і вирішення земельних спорів в позасудовому порядку. Особливості медіації при вирішенні земельних спорів.

Медіація в трудових відносинах. Медіація як спосіб вирішення індивідуальних трудових спорів. Медіація як спосіб вирішення колективних трудових спорів. Медіація в адміністративно-правових відносинах. Примирення в адміністративному процесі. Угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим в кримінальному процесі. Медіація як форма відновного правосуддя. Медіація у сфері міжнародних відносин.

Тема 9. Альтернативні способи вирішення спорів. в окремих сферах юридичної практики.

Медіація в діяльності судді. Медіація в діяльності адвоката. Види адвокатської діяльності. Права та обов'язки адвоката. Елементи медіації в адвокатській діяльності.

Медіація в діяльності нотаріуса. Підстави для інтеграції примирювальних процедур в нотаріальну практику. Елементи медіації в рамках нотаріальних повноважень.

Медіація в діяльності прокурора. Медіація в діяльності державного виконавця та приватного виконавця.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час здобувача, год.
1	2	3
<p>Знати: альтернативні способи вирішення спорів та бути здатним до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів</p> <p>Вміти: співвідносити сучасну систему цивілізаційних</p>	<p>Тема 1. Альтернативні способи вирішення юридичних конфліктів як спосіб захисту прав, свобод та інтересів.</p> <p><i>Лекція 1.</i></p> <p><i>План</i></p> <p>1. Альтернативні способи вирішення спорів: поняття, значення та місце в механізмі захисту прав та інтересів осіб.</p> <p>2. Становлення та розвиток інститутів альтернативних способів вирішення спорів.</p> <p><i>Література:</i></p> <p><i>Основна:</i> 1-4, 5-8, 12.</p> <p><i>Додаткова:</i> 1, 4, 5-9, 16, 27.</p> <p><i>Інтернет-джерела:</i> 1, 2, 4.</p>	2
	<p>Завдання які виносяться на СРС.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Третейський суд та арбітраж як альтернативний спосіб вирішення спорів. • Переговори. Фасилітація переговорів як 	14

<p>цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.</p>	<p>альтернативний спосіб вирішення спорів.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Посередництво та його види як альтернативний спосіб вирішення спорів. • Відновне правосуддя та його форми. • Дружнє врегулювання. Добрі послуги як альтернативний спосіб вирішення спорів. • Співвідношення способів альтернативного врегулювання спорів. 	
	<p>Практичне заняття 1.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення та розвиток способів альтернативних способів вирішення спорів. 2. ..Класифікація способів АВС та сфера їхнього застосування. 	2
<p>Знати: предмет та структура конфлікту.</p> <p>Вміти: використовувати знання щодо альтернативного вирішення конфліктів (спорів)..</p>	<p>Тема 2. Поняття, види та структура конфлікту.</p> <p>Лекція 2.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. . Поняття, види та структура конфлікту. 2. . Функції конфлікту. <p><i>Література:</i></p> <p><i>Основна:</i> 1-4, 5-8, 12.</p> <p><i>Додаткова:</i> 1, 4, 5-9,16, 27.</p> <p><i>Інтернет-джерела:</i> 1, 2, 4.</p>	2
	<p>Завдання які виносяться на СРС.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Назвіть умови, у яких відбувається конфлікт? • Історичні витоки альтернативного вирішення 	14

	<p>конфліктів (спорів).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Назвіть види функцій теорії держави і права. • В чому сутність конфлікту крізь призму права? 	
	<p>Практичне заняття 2.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. . Поняття, види та структура конфлікту 2. . Динаміка конфлікту та діагностика конфлікту. Стратегії поведінки в конфлікті. 3. . Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів. 4. . Основні види альтернативних способів вирішення спорів. 	2
<p>Знати: типи переговорів та їх специфіку, принципи медіації, їх зміст та значення в правовідносинах.</p> <p>Вміти: визначати сферу застосування медіації та принципи медіації.</p>	<p>Тема 3. Посередництво як спосіб альтернативного вирішення спорів. Медіація як вид посередництва.</p> <p>Лекція 3.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та характерні ознаки переговорів. 2. Поняття та природа медіації. 3. Принципи медіації. <p><i>Література:</i></p> <p><i>Основна:</i> 1-4, 5-8, 12.</p> <p><i>Додаткова:</i> 1, 4, 5-9, 16, 27.</p> <p><i>Інтернет-джерела:</i> 1, 2, 4.</p>	2
	<p>Завдання які виносяться на СРС.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Історія розвитку інституту медіації. 	14

	<ul style="list-style-type: none"> • Поняття та види медіації. • Сфера застосування медіації. • Правове регулювання медіації. 	
	<p>Практичне заняття 3.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та характерні ознаки переговорів. 2. Поняття та сутність медіації. 3. Принципи медіації. 4. Види медіації. Моделі медіації. 	2
<p>Знати: морально-психологічні умови участі сторін у медіації; права та обов'язки учасників медіації.</p> <p>Вміти: професійно та відповідально ставитись до виконання функцій медіатора з одночасним дотриманням загальноvizнани</p>	<p>Тема 4. Учасники медіації</p> <p>Лекція 4.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правові та морально-психологічні умови участі сторін у медіації 2. Медіатор. Вимоги щодо набуття статусу медіатора. <p><i>Література:</i></p> <p><i>Основна:</i> 1-4, 5-8, 12.</p> <p><i>Додаткова:</i> 1, 4, 5-9, 16, 27.</p> <p><i>Інтернет-джерела:</i> 1, 2, 4.</p>	2
	<p>Завдання які виносяться на СРС.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Правовий статус медіатора. • Вимоги щодо набуття статусу медіатора. • Права медіатора. Обов'язки медіатора. • Відповідальність медіатора. 	14
	<p>Практичне заняття 4.</p>	2

загальновизна- них етичних принципів і стандартів посередництва у врегулюванні спорів.	<p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Право на медіацію. 2. Сторони медіації. 3. Медіатор: вимоги щодо набуття статусу медіатора, права та обов'язки . 4. Інші учасники медіації. 	
<p>Знати: порядок підготовки до медіаційних переговорів; процедури та стадії медіації як альтернативного способу вирішення спорів.</p> <p>Вміти: володіти</p>	<p>Тема 5. Медіатор як професія (майстерність медіатора).</p> <p>5.1 Компетентності медіатора.</p> <p><i>Лекція 4.</i></p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Медіатор як професія. 2. Компетентності медіатора. <p><i>Література:</i></p> <p><i>Основна:</i> 1-4, 5-8, 12.</p> <p><i>Додаткова:</i> 1, 4, 5-9,16, 27.</p> <p><i>Інтернет-джерела:</i> 1, 2, 4.</p>	2
<p>навичками активного слухання сторін; зберігати неупередженість до позицій та інтересів сторін під час</p>	<p>5.2 Техніки медіатора.</p> <p><i>Лекція 5.</i></p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості техніки медіатора: <ul style="list-style-type: none"> • .. Активне слухання. • .. Невербальна комунікація. • .. Постановка запитань. Перефразування. • Робота з емоціями. 	2

<p>медіаційних перемовин в господарських правовідносинах.</p>	<p><i>Завдання які виносяться на СРС.</i></p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • .. Конфліктологічна компетентність медіатора. • .. Комунікативна компетентність медіатора. • .. Процедурна компетентність медіатора. 	<p>14</p>
	<p><i>Практичне заняття 5.</i></p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. . Медіатор як професія. 2. . Конфліктологічна та комунікативна компетентність медіатора. 3. . Процедурна компетентність медіатора. 4. Правова компетентність медіатора. 	<p>2</p>
	<p><i>Практичне заняття 6.</i></p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Застосування техніки медіатора: <ul style="list-style-type: none"> • .. Активне слухання. • .. Невербальна комунікація. • .. Постановка запитань. Перефразування. • Робота з емоціями. 	<p>2</p>
<p>Знати: порядок підготовки до медіаційних переговорів в господарських правовідносинах; процедури та стадії медіації як</p>	<p>Тема 6. Медіаційна процедура.</p> <p>6.1 Загальна характеристика медіаційної процедури та премедіація .</p> <p><i>Лекція 7.</i></p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості тв. загальна характеристика медіаційної процедури. 2. Премедіація: поняття, фази та особливості. 	<p>2</p>

альтернативного способу вирішення спорів.	<p><i>Література:</i></p> <p><i>Основна:</i> 1-4, 5-8, 12.</p> <p><i>Додаткова:</i> 1, 4, 5-9, 16, 27.</p> <p><i>Інтернет-джерела:</i> 1, 2, 4.</p>	
Вміти: здійснювати професійний аналіз письмових матеріалів, резюме та аргументів сторін господарських спорів;	<p>6.2 Стадії медіації та постмедіація</p> <p>Лекція 8.</p> <p><i>План</i></p> <p>1. Стадії медіації:</p> <p>2. Постмедіація.</p>	2
налаштовувати сторони до медіаційної сесії (переговорів); керувати процесом й етапами медіаційних переговорів; організувати та управляти	<p>Завдання які виносяться на СРС.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Збір інформації та визначення тем для обговорення. • Робота з інтересами та потребами сторін. • Пошук та оцінка варіантів рішення. • Оформлення домовленостей. 	14
	<p>Практичне заняття 7.</p> <p><i>План</i></p> <p>1. Особливості тв. загальна характеристика медіаційної процедури.</p> <p>2. Премедіація: поняття, фази та особливості.</p> <p>3. Інформаційно-ознайомча діяльність медіатора.</p> <p>4. Критерії медіабельності спорів.</p> <p>5. Підготовка до медіаційних переговорів.</p>	2

<p>дискусією між ними.</p>	<p><i>Практичне заняття 8.</i></p> <p><i>План</i></p> <p>1. Стадії медіації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Підготовча стадія. • Початок процедури медіації. • Проведення процедури медіації. • Припинення процедури медіації. • Договори за результатами медіації. <p>2. Постмедіація.</p>	<p>2</p>
<p>Знати: основні теоретичні положення щодо нормативного регулювання медіації.</p> <p>Вміти: аналізувати спори; професійно та відповідально ставитись до виконання функцій медіатора з одночасним дотриманням загальновизнаних етичних</p>	<p>Тема 7. Нормативне регулювання альтернативних способів вирішення спорів.</p> <p><i>Лекція 9.</i></p> <p><i>План</i></p> <p>1. . Міжнародні стандарти медіації.</p> <p>2. . Європейські стандарти медіації.</p> <p>3. . Медіація в українському праві.</p> <p><i>Література:</i></p> <p><i>Основна:</i> 1-3, 5-7, 11.</p> <p><i>Додаткова:</i> 1, 4, 9, 16, 27.</p> <p><i>Інтернет-джерела:</i> 1, 2, 4.</p>	<p>2</p>
<p>ставитись до виконання функцій медіатора з одночасним дотриманням загальновизнаних етичних</p>	<p><i>Завдання які виносяться на СРС.</i></p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Компетенція щодо документообігу. • Рекомендація № R (98) 1 Комітету міністрів державам-членам про сімейну медіацію від 21 січня 1998 р. • Рекомендація № R (99) 19 Комітету міністрів 	<p>14</p>

<p>принципів і стандартів посередництва у врегулюванні спорів.</p>	<p>державам-членам про медіацію в кримінальному процесі від 15 вересня 1999 р.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рекомендація КМРС № R (2001) 9 Комітету міністрів державам-членам щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами-приватними особами від 9 вересня 2001 р. 	
	<p>Практичне заняття 9.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. . Міжнародні стандарти медіації. 2. . Європейські стандарти медіації. 3. Медіація в українському праві. 4. Етичні засади медіації. Саморегулювання в медіаторській спільноті. 	2
<p>Знати: ключові проблеми залучення сторін до медіації сімейних і господарських спорах та шляхи їх подолання; типові перешкоди для успішного вироблення</p>	<p>Тема 8. Особливості альтернативних способів вирішення спорів в окремих сферах суспільних відносин.</p> <p>8.1 Сімейна медіація.</p> <p>Лекція 10.</p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості та причини сімейних конфліктів: 2. Провення сімейної медіації. 3. Форми участі дітей у сімейній медіації: <p><i>Література:</i></p> <p><i>Основна:</i> 1-4, 5-8, 12.</p> <p><i>Додаткова:</i> 2, 4, 5-7,17, 25.</p> <p><i>Інтернет-джерела:</i> 1, 2, 4.</p>	2

<p>варіантів вирішення; порядок визначення інтересів сторін в рамках медіації в спорах.</p>	<p>8.2 Бізнес-медіація. <i>Лекція 11.</i> <i>План</i> 1. Поняття комерційної медіації, або бізнес-медіації та сфери застосування. 2. Особливості проведення бізнес-медіації.</p>	<p>2</p>
<p>Вміти: керувати процесом й етапами медіаційних переговорів; організувати та управляти процесом обміну позиціями між сторонами, а також дискусією між ними; виходячи з розповідей сторін конфлікту та заявлених позицій визначати їх справжні інтереси;</p>	<p>8.3. Медіація в трудових відносинах. <i>Лекція 12.</i> <i>План</i> 1. Поняття та особливості медіації в трудових відносинах. 2. Особливості фаз (стадій, етапів) медіації в трудових відносинах. <i>Література:</i> <i>Основна:</i> 1-4, 5-8, 12. <i>Додаткова:</i> 1, 4, 5-9, 16, 27. <i>Інтернет-джерела:</i> 1, 2, 4.</p>	<p>2</p>
	<p>8.4. Медіація в адміністративно-правових відносинах. <i>Лекція 13.</i> <i>План</i> 1. Застосування медіації в адміністративних правовідносинах. 2. Умови застосування медіації для врегулювання спорів між адміністративними органами й сторонами-особами. 3. Публічний-правовий спір: предмет, ознаки.</p>	<p>2</p>

<p>володіти навичками опрацювання змісту досягнутих під час медіації домовленостей між сторонами господарського спору.</p> <p>Знати: порядок визначення та шляхи напрацювання варіантів для вирішення спору</p>	<p>Завдання які виносяться на СРС.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Медіація у спрах про стягнення аліментів та у спрах про поділ майна подружжя. • Медіація у спрах про шлюбний договір. • Медіація у спрах про визначення походження дітей. • Медіація у договірних спрах. Медіація у майнових спрах. Медіація у спрах про право інтелектуальної власності. • Медіація у спрах про банкрутство. . • Спори, пов'язані з питаннями корпоративного управління. Переваги медіації як способу захисту корпоративних прав. 	<p>14</p>
<p>шляхом медіації; порядок визначення інтересів сторін в рамках медіації в трудових та адміністративно-правових спрах.</p>	<p>Практичне заняття 10.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості та причини сімейних конфліктів. 2. Медіація у спрах про розірвання шлюбу. 3. Медіація у спрах про стягнення аліментів. 4. Медіація у спрах про поділ майна подружжя. 5. Медіація у спрах про шлюбний договір. 	<p>2</p>
<p>Вміти: керувати процесом й етапами медіаційних</p>	<p>Практичне заняття 11.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процедура проведення бізнес-медіації. 2. Медіація як спосіб вирішення господарських спорів. 	<p>2</p>

<p>переговорів; організувати та управляти процесом обміну позиціями між сторонами, а також дискусією між ними; виходячи з розповідей сторін конфлікту</p>	<p>3. Медіація у сфері корпоративного управління. 4. Медіація як спосіб вирішення цивільних спорів. Медіація у справах про банкрутство.</p>	
	<p>Практичне заняття 12. <i>План</i> 1. Поняття та особливості медіації в трудових відносинах. 2. Особливості фаз (стадій, етапів) медіації в трудових відносинах. 3. Медіація як спосіб вирішення індивідуальних трудових спорів. 4. Медіація як спосіб вирішення колективних трудових спорів.</p>	2
	<p>Практичне заняття 13. <i>План</i> 1. Види мирних засобів вирішення міжнародних спорів відповідно до п. 1 ст. 33 Статуту ООН. 2. Поняття та елементи медіації як форми відновного правосуддя: 3. Місце медіації у кримінальному процесі 4. Критерії допустимості проведення медіації як форми відновного правосуддя.</p>	2
<p>Знати: форми участі медіатора в переговорах сторін; процедурні</p>	<p>Тема 9. Альтернативні способи вирішення спорів. в окремих сферах юридичної практики. 9.1. Медіація в діяльності судді та адвоката. Лекція 14. <i>План</i> 1. Поняття, ознаки, принципи і форми відновного</p>	2

<p>особливості різних моделей медіації; основні терміни та поняття, які використовуються в галузі медіації в окремих сферах юридичної практики.</p>	<p>правосуддя</p> <p>2. Характеристика медіації як основної форми відновного правосуддя</p> <p>3. Засоби мирного вирішення міжнародних спорів у міжнародному праві.</p> <p>3. Медіація в діяльності судді.</p> <p>4. Медіація в діяльності адвоката.</p> <p><i>Література:</i></p> <p><i>Основна:</i> 1-4, 5-8, 12.</p> <p><i>Додаткова:</i> 1, 4, 5-9, 16, 27.</p> <p><i>Інтернет-джерела:</i> 1, 2, 4.</p>	
<p>Вміти: зберігати неупередженість до позицій та інтересів сторін під час медіаційних перемовин; здійснювати професійний аналіз письмових матеріалів, резюме та аргументів сторін в спорах.</p>	<p>9.2. Медіація в діяльності нотаріуса, прокурора, державного виконавця та приватного виконавця.</p> <p><i>Лекція 15.</i></p> <p><i>План</i></p> <p>1. Медіація – межі концепту та кореляція з нотаріатом</p> <p>2. Медіація в діяльності прокурора.</p> <p>3. Медіація в діяльності державного виконавця та приватного виконавця.</p> <p><i>Література:</i></p> <p><i>Основна:</i> 1-4, 5-8, 12.</p> <p><i>Додаткова:</i> 1, 4, 5-9, 16, 27.</p> <p><i>Інтернет-джерела:</i> 1, 2, 4.</p>	2
	<p><i>Завдання які виносяться на СРС.</i></p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, підготовка до практичного заняття з таких питань:</p>	8

	<ul style="list-style-type: none"> • Проведення спільних та закритих нарад суддею. • Припинення врегулювання спору за участі судді. • Види адвокатської діяльності. Права та обов'язки адвоката. • Елементи медіації в адвокатській діяльності. • Елементи медіації в рамках нотаріальних повноважень. 	
	<p><i>Практичне заняття 14.</i></p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Врегулювання спору за участю судді. 2. Процедура проведення врегулювання спору за участі судді. 3. Співвідношення медіації та врегулювання спору за участю судді. 4. Медіація в діяльності адвоката. 	2
	<p><i>Практичне заняття 15.</i></p> <p><i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Застосування медіації в окремих сферах нотаріальної практики. 2. Функції прокуратури щодо провадження медіації у сферу кримінальної юстиції. 3. Медіація в діяльності державного виконавця та приватного виконавця. 	2
	Разом	180

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.

Основні джерела:

1. Альтернативні підходи до розв'язання конфліктів: теорія і практика застосування /уклад.: Н. Гайдук, І. Сенюта, О. Бік, Х. Терешко. Львів : ПАІС, 2007. 296 с.
2. Альтернативное разрешение споров в уголовном процессе : учеб.-метод. пособие / Л. Л. Зайцева [и др.] ; под ред. У. Хелльманна, С. А. Балашенко, Л. Л. Зайцевой. Минск : Изд. центр БГУ, 2015. 223 с.
3. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ : Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 с.
4. *Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. — Одеса : Екологія, 2019. 456 с.*
5. Практичне застосування медіації: практично-методичний посібник викладача / укл.: В. Каневська, К. Наровська. Київ, 2016. URL: http://www.fair.org.ua/content/library_doc/Curriculum_Mediation_print.pdf
6. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
7. Проект Закону України «Про медіацію» від 17.12.2015 р. № 3665. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57463
8. ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАЦІЇ: практично-методичний посібник викладача. Громадське об'єднання «Національна асоціація медіаторів України» (НАМУ) в рамках грантової програми «Сприяння практичному запровадженню медіації в Україні та налагодженню взаємодії з судовою системою», наданої Проектом Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Справедливе правосуддя». Київ, 2016. 110 с.
9. Прущак В. Роль судді під час здійснення процедури врегулювання спору за участю судді: проблемні аспекти та шляхи їх подолання. *Цивільне право і процес*. 2018. С. 44–48.

10. Романадзе Л. Д. Врегулювання спору за участю судді та інші процесуальні новели: вплив на розвиток медіації. URL: <http://mediation.ua/wp-content/uploads/2017/05/Stattya-pro-Mediatsiyu-v-proektah-protseksodeksiv-2.pdf>
11. Романадзе Л. Про медіацію та українське законодавство. URL: <http://law.ucu.edu.ua/malymy-krokamy-do-yevropy-luyiza-romanadze-pro-te-yak-mediatsiya-spryyaye-nablyzhennyu-ukrayinskogo-ta-yevropejskogo-zakonodavstva/>
12. Сидельніков О. Д. Інститут примирення сторін в адміністративному судочинстві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2017. 21 с.

Додаткові джерела:

1. Антонюк О. А. Міжнародна публічна медіація: у пошуках максимальної ефективності. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 2. С. 348–354. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2015_2_85
2. Аракелян Р. Ф. Деякі аспекти активізації впровадження інституту медіації в кримінальному провадженні України. *Юридична наука*. 2015. № 12. С. 129–140. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2015_12_16
3. Біцай А. Участь адвоката в медіації: монографія. К. : Алерта, 2017. 260 с.
4. Боженко Н. В. Поняття та ознаки адміністративно-правового спору. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 1. Т. 1. С. 69–71.
5. Белінська І. А. Основні критерії психологічного профілю медіатора. Проблеми сучасної психології. Збірник наукових праць КПУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАП-НУ України. 2012. Том. 18. С. 36—37.
6. Вікторчук М. В. Медіація як альтернативний спосіб вирішення господарських спорів в Україні. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2016. Вип. 3. С. 168–177. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2016_3_20

7. Вільчик Т. Б. Роль адвоката у реалізації функції медіації у кримінальному судочинстві. *Право та інновації*. 2015. № 4. 144–150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2015_4_22
8. Вступ до альтернативного вирішення спорів : навч. посіб. / Г. В. Анікіна, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко-Зелінська [та ін.] ; під ред. У. Хелльманна, Н. Л. Бондаренко-Зелінської. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. 234 с.
9. Гренчук Г. О. Правове регулювання застосування медіації при вирішенні цивільно-правових спорів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2016. С.98.
10. Гринчак В. А. Мирні засоби врегулювання міжнародних спорів : підручник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2016. 187 с.
11. Директива 2008/52/ЄС Європейського Парламенту та Ради з певних аспектів медіації в цивільних і комерційних справах від 21 травня 2008 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a95
12. Дякович М. М. Нотаріус як медіатор. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2015. № 1. С. 54–55. URL: http://lsej.org.ua/1_2015/14.pdf
13. Красіловська З. Організаційно-правові передумови запровадження медіації для врегулювання спорів із органами публічної влади. *Актуальні проблеми державного управління*. 2015. Вип. 4. С. 92–96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2015_4_19
14. Лапкін А. В. Участь прокурора в кримінальному провадженні на підставі угоди про примирення. URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/viewFile/62776/58260>
15. Леко Б., Чуйко Г. Медіація: підручник. Чернівці: Книги– XXI, 2014. 520 с.
16. Мазаракі Н. А. Теоретико-правові засади запровадження медіації в Україні: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2019. С.205.

17. Махова Л. О. Переваги впровадження в Україні інституту медіації як позасудового способу врегулювання госпо-дарських спорів. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 6. С. 124–128.
18. Медиация: учебник / под ред. А. Д. Карпенко, А. Д. Осиновского. СПб. : Редакция журнала «Третейский суд» ; М. : Статут, 2016. 440 с. (Библиотека журнала «Третейский суд»; вып. 8).
19. Можайкіна О. Медіація у виконавчому провадженні. *Evropsky politicky a pravni diskurz*. 2018. Vol. 5, Iss. 1. С. 131–136.
20. Можайкіна О. Правовий аналіз врегулювання спору за участю судді. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. № 2. 174–180.
21. Можайкіна О. С. Поняття та зміст основних принципів медіації в цивільно-правових відносинах. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 55.
22. Настіна О. І. Медіація як альтернативний та ефективний спосіб вирішення межових земельних спорів. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 3. С. 129–134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2014_3_33
23. Недо К. А. Медіація у сімейних конфліктах. *Наше пра-во*. 2016. № 2. С. 168–172. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2016_2_30
24. Нестор Н. В. Запровадження медіації в кримінальному про-цесі України: проблеми теорії та практики : монографія. К.: Алерта, 2018. 182 с.
25. Смітієнко З. Д. Медіація як кримінально-процесуальна категорія та її застосування в кримінальних провадженнях щодо неповнолітніх. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2015. № 4. С. 130–139. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2015_4_17
26. Спектор О. М. Альтернативні способи вирішення цивільно-правових спорів: світовий досвід та перспективи застосу-вання у правовій системі України: монографія. Київ: Фенікс, 2013. 160 с.
27. Троцюк Н. В. Медіація як альтернативний спосіб вирішен-ня спорів у сфері інтелектуальної власності. *Юридичний вісник*. 2016. № 4 (41). С. 116–124.

- 28.Тюрін Г. Є. Порядок діяльності прокурора у кримінальному провадженні на підставі угод. *Форум права*. 2014. № 2. С. 442–447. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/fp_index.htm_2014_2_78%20(1).pdf
- 29.Цибуляк-Кустевич А. Роль судді в процедурах примирення та медіації (порівняльно-правове дослідження). *Evropsky politicky a pravni diskurz*. 2015. Vol. 2, Iss. 2. С. 282–293. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2015_2_2_45
- 30.Чумак О. О. Зарубіжний досвід правового регулювання окремих питань примусового виконання рішень юрисдикційних органів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 4. С. 136–140.
- 31.Щербак С. В. Примирення сторін у виконавчому процесі та по-середництво: спірні питання. *Цивілістична процесуальна думка: науково-практичний журнал*. 2016. № 3. С. 64–68.

Інтернет-ресурси:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.
2. www.library.vn.ua – Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К.А.Тімірязєва.
3. www.scholar.ru – пошукова система наукових публікацій.
4. www.president.gov.ua - сайт Президента України.
5. www.rada.gov.ua.- сайт Верховної Ради України.
6. <http://sun.vtei.com.ua> – Система дистанційного навчання «MOODLE» ВТЕІ КНТЕУ.